

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények ezimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hóra . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 krajczár, Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Segíts magadon. . .

Kolozsvár, aug. 30.

Az utóbbi évtizedekben az európai államok társadalmainak egyes érdekes csoportjai körében élelnek mozgalom észlelhető, a melynek czélja ezeknek az érdekes csoportoknak munkaképtelenség esetére a megélhetést biztosítani.

Sűrűn találkozzunk manapság főleg a nagyobb államokban ma már még az iparos osztály körében is olyféle törekvésekkel, mely arra irányul, hogy az iparos elem aggsá, vagy munkaképtelenség esetén a megélhetés dolgában a szükséges eszközökkel rendelkezze.

A műveltebb és haladottabb államok iparos osztályai már régóta megalkották maguk számára a nyugdíj intézményeket és élvezik annak az áldásait.

A magyarországi iparos osztály is évekkal ezelőtt felismerte ugyan egy ilyen intézmény létesítésének a szükségét, s az országos ipar-egyesület kezdeményezésére az egyes iparos kongresszusokon e kérdés több ízben tanácskozás tárgyát is képezte; ám minden időig a gyakorlati kivitel módjait felett még mind nem tudtak megállapodásra jutni.

Azt ma már senki sem fogja tagadni, hogy ha valamelyik társadalmi érdekes csoport egy első sorban éppen az iparos osztály szorult leginkább arra, hogy tagjai aggságuk, vagy munkaképtelenségük esetén ne maradjanak minden támasz nélkül és ne legyenek megfosztva minden megélhetési feltételtől.

Szélteben látjuk országszerte a nyomorgó iparosokat, a kik csak éppen a miatt küzdenek az étellel és merülnek ki az életküzdelemben, mert semmi olyan védőeszköz nem áll a rendelkezésükre, a melyet a nyomor állapotában felhasználniok lehetne.

Hirtelenében nem állanak statisztikai adatok a rendelkezésünkre arról, hogy a magyar iparososztálynak hány százeleka van odadobva a nyomornak akkor, a mikor már képtelenné vált a munkára, ámde minden statisztikai adat nélkül is hivatkozhatunk az általánosan ismert állapotra, a mely megdöbbentő képét mutatja elagott és munkaképtelenné vált iparosaink kétségbejött helyzetének.

A legtöbbje könyöradamányokra, vagy embertársaink segítő kezére van utalva, hogy sanyaru életét valahogy tengethesse, s mindez csak azért, mert iparosaink nem érdemesítik eléggé a figyelmükre, az iparosok nyugdíjas ügyének országos rendezését, s ha olykor tanácskoznak is e nagy fontosságú kérdés felett, nem veszik eléggé lelkőkre a dolgot és nem igyekeznek azt a gyakorlati megoldás útjára áterelni.

Azt minden habozás nélkül kimondhatjuk, hogy iparosainkat e téren nagy mulasztás terheli.

Különösen az iparos osztály intéző és vezető köreit méltán éri a vád a miatt, hogy az iparosok országos nyugdíj intézménye még ma is csak a jámbor óhajások sorába tartozik. Holott, ha a vezető körök lelkesen sorakoznak az eszme körül, ma már egy virágzó és működő nyugdíj-intézmény áldásaiban kellene részesülniök azoknak a sok ezereknek, a kik minden ilyen segély nélkül, csak terhei a családjuknak és a társadalomnak.

Ujabb időben a békés-csabai iparosok ragadták kezükbe az elejtett zászlót s a napokban tartott értekezletükön elhatározták, hogy megalkotják a kerületi nyugdíj-intézményt.

Hát ez a példa kétségkívül alkalmas arra, hogy az ország többi iparos érdekeltiségei is kimozduljanak rezervált állásaikból és a nyújtott példa nyomán megalkossák a maguk szűkebb körére terjedő nyugdíjintézményt, mint olyan létesítményt, a melyet ma már egyetlen érdekes csoport sem nélkülözhet.

Mindenesetre az óhajandó, hogy

az iparosok nyugdíj-ügye országosan rendeztessék, vagy is oly intézmény alkottassék meg, a mely ország összes érdekes csoportjainak együttes erején létesüljön, de ha ez egyelőre nem vihető keresztül, addig legalább az egyes érdekes csoportok a maguk külön körében alkossák meg a nyugdíjintézményt, s amikor az országos nyugdíj-intézmény létesül, ezek a kerületi nyugdíj alapok igen előnyösen lesznek az országos alaphoz csatolhatók.

Mindenesetre áldozatokkal jár ezen fontos intézménynek a létesítése és igen sok iparosnak talán a napi szükségleteitől kell elvonnia azt, a mivel a nyugdíjárulékát fizetheti, ámde mind-ezen áldozat a munkaképesség idején elenyésző csekélység ahhoz a nagy áldáshoz képest, melyet egy országos, vagy csak kerületi nyugdíjintézmény is juttat a munkaképtelenné vált s ma még minden segély nélkül nyomorgó iparosoknak.

„Segíts magadon és az Isten is megsegít” elv sehol sem nyerhet jobb alkalmazást, mint az iparos körökben, mint a melyek teljesen magukra vannak utalva s maguknak kell a megélhetésnek minden eszközét megszerezniük.

Ezek között első helyen áll az országos nyugdíjintézmény.

Ejtsék módját iparosaink, hogy ezt az áldásos intézményt minél előbb megalkossák.

Politikai hir.

A politikai helyzethez. A Pol. Ért. jelenti: Jól értesült kormánykörökben, mint kitűnő forrásból értesülünk, sem a parlamenti, sem a politikai helyzetben nem tartanak semmiféle változástól. A kiegyezéssel kapcsolatos dolgok lényeges nehézségek nélkül fognak leperogni. A függetlenségi pártnak a Hentziügyben a házban megindítandó akciója vitát fog provokálni, kormánykörök nézete szerint azonban a megtörtént dolgokkal szemben ez a vita tisztázni fog ugyan egyes kérdéseket, de különös politikai jelentőségűvé nem fog emelkedni. A költségvetés már hetek óta készen van a pénzügyminiszteriumban, Lukács László pénzügyminiszter több napon át a fővárosban tartózkodott. Tegnap még Budapesten volt. Valószínű, hogy a pénzügyminiszter, ügyeit elrendezvén, még elutazik, mielőtt állandóan átvonná a miniszterium vezetését. Az ugynevezett Tisza-csoport egy jelenték eny tagja azt mondja, hogy sem a Tiszák, sem a régi kormánypártnak frondörökösködési hajlandósággal gyanúsított elemei — legalább a komolyabbak — egy pillanatra sem gondoltak arra, hogy ellenzéket csináljanak a Széll-kabinetnek s az új rendszernak. Ellenkezőleg ők mindent előlagnak követni a kormány támogatásában, amely iránt nemcsak szubjektív roszindulattal nem viseltetnek, de objektív elismeréssel is tartoznak (?) Ugyanezt loyalsan elismerik a volt dissidensekről és a nemzeti pártiakról is és különösen Horánszky Nándornak az utolsó időkben is tanúsított komoly, értékes és tapintatos magatartásáról azt tartják ők is, hogy a szabadelvű pártot Horánszky Nándor teljesen meghódította. A részleges kabinetváltozásra vonatkozó hírek ezidőszent teljesen koraiak s az erre vonatkozó kombinációk nem alapulhatnak komoly információkn.

A Dreyfus pör.

A tárgyalás még elhúzódhatik Szeptember közepéig is, mert a tanu vallomások olyan hosszúra nyulnak, hogy egy nap 2, legfeljebb három tanuval végezhetnek csak.

A tegnapi napon kihallgatott tanuk Dreyfusra nézve kedvezően vallottak. Legérdekesebb volt Freycinet volt hadügyminiszter kihallgatása, a ki vallomása végén megindultan fordult azokhoz, a kik a hadsereg ellen harcolnak és esdve kéri őket, hagyják ezt abba, mert ez ádáz harczból csak Franciaországot ellenségeinek lehet hasznuk.

— Az ítélet, mondotta, — tiszteletet követel mindenki részéről és hiszem, hogy bármilyen legyen is az, mindenkit ki fog békíteni.

Dreyfus bűnösségéről vagy ártatlanságáról nem nyilatkozhatom. Megtették azt az arra hivatottak. Én, mint volt hadügyminiszter, csak a kormány rendeleteit hajtottam végre.

Az utolsó tanu ma Pelhomme írásszakértő volt, a ki határozottan kijelentette, hogy a borderót nem Eszterházy írta. Hogy Dreyfus írta-e, nem tudja, mert az ő írását nem vizsgálta.

Unitárius zsinat.

(Folytatás.)

IV.

28-án templomozás után közbeid volt. Pohárköszöntőket mondtak: Szentiványi Miklós a püspökre, Filep Albert Dániel Gábor főgondnokra, Kozma Ferencz a nőkre, Fekete Gábor az esperesekre, Nagy Lajos Kozma Ferenczre és Fekete Gáborra, Boros György a felszentelt papokra, Kozma Gyula a zsinati szónokokra, névszerint Ajtai János és Csifó Salamon lelkészekre, a püspök Kelemen Albert esperesre, kinek ez alkalommal Árpád és György nevű fiai szenteltettek fel papoknak, Józán Miklós az unitárius egyházra.

A kiküldött bizottságok hosszas elfoglaltatása miatt késő esti órákban folytatott zsinati főtanácsi ülésen történtek következők:

A theologia dékánjává megválasztott Boros György, a kolozsvári főgymnasiumhoz igazgatónak Boros Sándor, valamint a belső-emberi nyugdíjintézet pénztárnokává is ő, a kereszturi gymnasium igazgatójává pedig Sándor János, mindenik ez állásait a legnagyobb elismerésre méltóan viselték. Ujabb megválasztatásuk a közeliismerésnek újabban való megnyilatkozására.

Kimondatott a kor követelményeinek, igényeinek megfelelő kivitelben és kellő berendezéssel több év óta tervezett kolozsvári főgymnasium újra építésének f. évi októbr. való megkezdése, mely 1901. szept. 1-én lenne megnyitandó. Az építkezési költségek az állam által adandó 120000 forint államsegélyből, a b. emlékezteti Berde Mózes által erre hagyományozott 50000 frtból és más egyházi alapokból fog fedeztetni.

Ez épületben lesznek elhelyezve: a theologiai fakultás, a sok kincset rejtő nagy könyvtár, az egyházi közigazgatás czéljaira szükséges helyiségek, benne fog lakni az igazgató. Nagyszabásúnak kell lennie. Ennek keresztül vitelére a legnagyobb áldozatok mellett is minden erőnkkel törekedni kell.

Aug. 29-én a Zsinati Fő-Tanács ülésén ezek történtek:

1. 28-iki ülés jegyzőkönyve felolvasaték.

2. Egyh. Képv. Tanács megbíztatik a számvévi tisztázás állásokról betöltésével.

3. Az új Consistorium (közigazgató tanács) tagjaiul megválasztattak: Bedő Albert, Benkő Mihály, Kisgyörgy Sándor, Csifó Salamon, Derzsi Károly, Dézsi Mihály, Fekete Gábor, dr. Ferencz Ákos, Gál Jenő, dr. Gál Kelemen, Gvidó Béla, Gyöngyösi Béla, Gyulai Árpád, Gyulai László, Kelemen Albert, Kozma Ferencz, Kovács János, Filep Albert, Mikó Imre, Dániel Lajos, Orbók Ferencz, Péterfi Dénes, Sándor János, Szentiványi Gyula, Végő Mihály, Zsakó István, dr. Veres Vilmos.

4. A sorozat rendén egy theologiai rendkívüli hallgató érettségi vizsgára harmad ízben állhatási kérése rendkívülileg teljesített.

5. A theológiáról, a kolozsvári, kereszturi gymnasiumokról, a tordai iskoláról, az áll. tan. képző intézetekben járó unitárius növendékek vallástanításáról, az elemi oktatásról, valamint más tanügyi dolgokról szóló kimerítő tanügyi jelentések tudomásul vétetnek.

6. A főgymnasium tanárai fizetése emeltetik. 1900. jan.-tól fogva kettő 1400—1400 frtot, kettő 1300—1300 frtot kap. Fizetések ez alapon fognak aztán emeltetni 1600 és 1800 frtra. Körpótlékokat ezután az állami gyakorlat szerint kapják és pedig 5 évenként 100—100 frtot, míg a legmagasabb fokra, 500 frtra emelkedik. A fizetés emelésnél alapul rangsorozat a tanárok között nem fog felállítani, alapul csak a szolgálati idő vétetik.

A theologia tanügyének lényegessé való módosítása és tanárai fizetésére benyújtott tervezet tárgyalatván, a tervezet, illetőleg javaslat visszaadott Egyh. K. Tanácsnak azzal a felhívással, hogy a tanügyszervezetet, mint hatásköréhez tartozót a theologiai osztály f. évi szept. 1-ével való folyamathoz való léptetése kimondatott, a tanárok fizetésére vonatkozólag pedig határozatott: Egyh. Képv. Tanács intézkedjék, hogy a theologiai tanárok 1900 jan. 1-től hasonló fizetésben részesítenek ideiglenesen a főgym. tanáraival mindaddig, míg fizetésük véglegesen rendeztetik.

6. A székely-kereszturi gymnasium 6 osztályúvá emelése kérésére határozatott: Óhajítja Zsinati Fő-Tanács a gym. 6 osztályúvá tételeit és azt el is határozza.

Felhívja az Egyh. Képv. Tanácsot az államsegélynek e czélra való eszközlésére a szükséges lépések megtételére.

7. Bejelentetett a Raffaj Teréz által indított pör megnyerése egyházunk által.

8. Demeter Károly kérésére néh. Raffaj Károly által neki tanulási költségére külön adott összeg, mint keresztifának engedtettsék el, teljesített.

9. Gálffy Kálmán kereszturkőri felügyelő gondnok a gondnokai esküt letette.

10. A belső emberi nyugdíjintézet tervezete a köröknek tárgyalás végett megküldetni határozatott.

11. Kovács Dénes alapítványából eszközölt birtok vásárlások jóvá hagyatnak.

12. A papoknak a mult évben adott államsegélyről való számadás jóvá hagyatott, valamint a sz.-kereszturi gymnasium 1899. évi számadása is, költségvetési tervezete, valamint a tordai iskolái is elfogadtatott. A tordai isk. mult évi számadásához tartozó mellékletek hiányosok lévén, a pénztárnoknak a felmentés nem adatott meg.

13. A belső emberi nyugdíjintézet számadása, költségvetési előirányzata elfogadtatott, 1900-tól fogva a nyudijba lépő 200 forintot kap.

14. Az egyházi birtokokra vonatkozó számadások és költségvetési előirányzatok is elfogadtatnak.

15. Az egyházi államsegély, a Baldási alap felosztásáról való jelentés némi módosításokkal fogadtatnak el.

16. Jogügyi bizottság elnökének Fekete Gábor, tagoknak Benkő Mihály, Gál Jenő, Kövály Mihály, Mikó Imre, Molnár Sándor, Zsakó István választattak meg. Pénzügyi bizottság elnöke Zsakó István, alelnöke Gyöngyösi Béla, tagjai Lakatos Ferencz, dr. Veres Vilmos, pénztárvizsgáló-bizottsági tagok Gyulai László, Czákó József, a nevelésügyi bizottság elnöke Kozma Ferencz, tanár-tagok Boros György, Boros Sándor, dr. Gál Kelemen, Gálfi Lőrincz, Kanyaró Ferencz, külső tagok: Mikó Imre, Orbók Mór, dr. Veres Lajos, belső ember nyugdíjbizottságnál elnök: Gyulai László, tagok: Boros György, Iszlai Márton, Péterfi Dénes, gazdasági bizottság elnöke báró P. Horváth Kálmán, tagok: Czákó László, Dániel Lajos, Szentiványi Lajos.

Jogtanácsosnak Molnár Sándor, ellenőrnek Ulár Pál választattak meg.

Pap Mózes.

Székely leányok és székely munkások sorsa.

Írta: László Gyula.

(Vége.)

Figyelemmel kísérem a kivándorlást gyermekkorom óta, csaknem három évtizeden át. Fájó érzéssel emlékszem ma is vissza több gyermekkori játszótársamra, kik egy-egy sötét éjszakan rejtélyes módon eltűntek a falunkból és harminez év óta hiába kérdezem őket, nem tudják hová lettek. Gyermekkel kereskedő szekeresek vitték és adták el Oláhországban. Nem tudnám megmondani hány székely családot ismertem, melyek odaát semmisültek meg a nyomornak és bűnnek fertőjében, vagy lettek utódjaikban oláhokká. A magam rokonságából is kerültek ki ilyenek.

S hányszor hallottam oláh kegyetlenkedésekről, arról, hogy egyik, másik székelyt vagy csángót hogyan verték meg. Az oláh pandurok löhától korbácsolva kergettek a határra a kiutasított székelyeket s hallottam arról is, hogy virtusból bele kergettek a megárdt Prahovába. Pusztá gyanura elfogott székelyeket csizpalkhoz kötötték s élen, szomján hagyták a forró napon.

Ugyancsak gyermekkoromban láttam a határszéli hétfalusit (Brassó megye) csángó községekben jöve-menő szennyes alakokat különböző népekből, kik között a züllött székelyek voltak a legrendábbak. Idehaza tisztességes járváló emberek odaát elszegesedtek; a mint később megtudtam és meggyőződtem azért, mert Oláhországban a leszebb tulajdonságokkal bíró székelyek is ki vannak zárva a társadalomból. Legyenek iparosok, cselédek vagy napszámosok, legyenek becsteltek, vagy nem becsteltek, egyformán megvetik őket.

Azt gondoltuk, hogy a Szent László társulat és a Székely Egyesület által a hotvenes években indított hazafias mozgalom korlátozni fogja ezt a káros vándorlást. Később az Emléke, majd az iparkamarába vetettük bizalmunkat. Sajnos a kivándorlás azóta sem csökkent, ellenkezőleg a legutóbbi években is következetesen nagyobb mérvet ölt.

Ha kutatjuk, megtaláljuk az okokat is, miért van ez így. Azért, mert a keleti forgalomból táplálkozó kézműipar tönkrement. A nagyobb iparvállalatok megszűntek, köztük a száz év óta fennálló búkszádi üveggyár, a krasznai üveggyár a fülei vasgyár, a kovásznai vasbánya és három. Megszűntek az ipari szeszgyárak. A székelyföldön napi járó területeken nem látni egy gyárkéményt. Itt-ott az erdőlés nyújt még keresetet a letarolási s Háromszéken az újonnan felállított dohánygyár foglalkoztat néhány száz leányt. A nép el van adósodva a nagy perczentre működő takarékpénztáraknak s a kamatot és törlesz-

tést Oláhországba jár ki keresni, az egykor jobb módú gazda is.

Ily körülmények között csak jót látok abban, ha a székely munkások Oláhország helyett a magyar haza területén térülnek meg s mindenekelőtt a cselédeleányok itt keresik szolgáltatukat. Ha hiszünk abban, hogy a székely az idegenben ragaszkodik szülőföldjéhez, úgy hinnünk kell abban is, hogy a haza más vidékéről is visszatér és annál bizonyosabban visszatér, mert annyi akadály nem áll fönn, mint az Oláhországba vándorlónál. Ott az elfajult szokások miatt is bárkivel könnyen vadházasságra lépő leányokat jól tudjuk a nyomorúság, a gyermekek, vagy társuknak oláh nemzetisége, némelyiket a szegénye, vagy szerencséje (?), másokat pedig a passzus hiánya késleltik, visszatartják. Idehaza lakó leányoknál kevesebb ok állhat fönn távolmaradásukra, sőt megvagyok győződve, ha férjhez mennek, lesznek olyanok, kik semhogy ők ott maradjanak, inkább elhazzák férjeiket a székelyföldre.

A mi a cselédbéreket illeti, az eléggé kielégítő. Budapestre adnak annyit bért, mint Bukarestben. Aradon, Kolozsvárt s más nagyobb városokban is jól fizetik a cselédeket.

Meg is indult már az áramlat arra felé. Kolozsvárra, Aradra, Nagyváradra, Budapestre sokan eljárnak Marostordából és Udvarhelymegyéből, legújabban Háromszék és Csikmegyék egyik másik vidékéről, anélkül, hogy veszedelmét látnák. És fokozódni fog e munkakeresés évek multán a mesterségek tanulására, Királyhágón innen nagy számmal elhelyezett székely ifjak közvetítésé révén is.

Ismerek különben községeket, honnan 30—40 leány van távol Kolozsvárt vagy Budapesten; maguktól mentek és pozitíve tudom, keresetükkel vissza is jöttek. Miért sajnálják hát a határszéli leányokat? Emeket nem fenyegette a kivándorlás veszélye, kívül estek Ráduly Gyurka működési területén is.

Pedig éppen a keleti határszél alidegenedett hazafiságban, jellemben, erkölcsökben hanyatló, Oláhországot annak uralkodó népet saját hazájá, saját nemzete fölé helyező és maga értékét nem becsülő népet kell megállítani és elszoktatni a vándorlástól, ha nem egyébrét, bár azért, hogy az oláh pénz és oláh erőszakoskodás hatása alatt ne alakodjanak még mélyebbre a nemes székelység utódjai, ne czigérezze a magyar nevet s ne szolgáljanak guntyárgyául, nem ritkán szánalmas áldozatúul bosszuálló ellenségeinknek.

Most kell ezt kezdeni, a mikor a székelyek amugy is kényszerülnek haza jönni az inséges szomszéd országból, a mikor a mindenható gondviselés újmatatása is megálljt jelez a székelyeknek. Most kellene a segítség idehaza, de azonnal, elsősorban a tervezett vasutak kiépítésével, gyárak fölállításával, természeti kincsek aknázásával, vagy ezek további késlekedése esetén sürgős utmutatással a munkakeresésnek és pénzszerzésnek idehaza való feltalálásában.

Foganatja a székely leányok érdekében már egyszer irt soraimnak annyiban volt, hogy az ország Királyhágón innen közönsége eddig mintegy 500 kezemhez juttatott levélben tüdővölzte az eszmét és ajánlották föl egyesek és testületek jóakaratu támogatást. Sajnos, a székelyföldön, ha itt-ott helyeselték is tervemet, azért hallgattak és hallgatnak most is.

Megvallom, magam is elég naív voltam, midőn a székely leányok itthon való elhelyezésében csak a magyar nemzeti és humánus ügyet láttam és nem azt, hogy ez cselédszerzés, a melylyel foglalkozni derogál a székely társadalmi tényezőinek is. En a nyugateurópai államokat vettem például, melyeknek növegyesületei így missziót szegyenkezes nélkül teljesítenek.

A mi növegyesületeink tagjai még arra is gondolnak, hogy ha segítik a székely leányokat Magyarországra menni, akkor ők nem fognak olesó cselédet kapni. Más befolyásos intézői a társadalmi életnek, a kiknek például birtokuk van, szintén nem szivesen látják a székely munkás mozgalom elterelését, némelyek pedig takargatják a kivándorlást, leplezetik annak káros voltát, tudja isten miért. A székelyeknek természetében van, hogy szegyelhető nyomorúságát a világ előtt óvatosan takargatja, kicsi dolgokkal elhozakodik, dicsekszik, nagy baja t pedig elhallgatja, sokat ad mások ítéletére, különösen ha azok idegenek.

A székely leányok elhelyezése érdekében kezdeményezett mozgalom ezért akadt meg, a nép fölülé el sem hatott a szózat. Az nem ismer jobb világot Oláhországnál.

E hónap végén mégis mintegy 30 székely leány közvetítés útján menni fog Budapestre, a kiknek már helyük is van. A határszéli községekből indulnak és én hiszem, hogy ez a 30 leány fog csinálni a székely népek propagandát. Levelekkel, látogatásaikkal mind a harminczan felvilágosítói és tanácsadói lesznek sok olyan székely leánynak, kik eddig csak Oláhországot tudták a pénzszerzés forrásának. Egy második szállítást december hónapjára terveztem, ha ebben meg nem gátolnak. Csakhogy ez így

lassan fog menni és végre is nem egészen roám és Kiss Jenő barátomra tartozik ez a feladat.

Az én szerény véleményem az volna, hogy az „Emke”, „Székely Egyesület”, „Magyar Nemzeti Szövetség” a székely meggyék, esetleg iparkamrák képviselői jöjjenek össze és tárgyaljanak általában székely kivándorlás kérdésében.

Igy a nevezett testületek közül egyik sem erőlteti meg magát, mindegyik azt gondolja, hogy ez vagy amaz úgy reá nem tartozik, elvégzi a másik és azalatt a kívándorlás, szétzüllés veszedelmesebben terjed mint akkor, mikor e testületek nem léteztek. Az oláhok, szászok okosan, gyakorlatias eszközökkel lépésről, lépésre haladnak, erősdnek. Az Albina székely birtokokokat foglal le messze még a határszéli Cszikban is, a hol külföldben milliónyi közvagyon nem eléggé gyakorlatias módon értékesítették és 13 ezer forintnyi kivándorlási alap a hetvenes évekből használatlanul hover.

Azt indítványozom, hogy az említett testületek és hatóságok kiküldöttjei jöjjenek össze, tanácskozzanak és jöjjenek megállapodásra a székely kivándorlás kérdésében.

Nemcsak az itt említett ügyek sürgetik immár az erélyes beavatkozást, hanem egy újabb fontos körülmény is: Oláhországba szakadt magyar családok az ottani ipari és általános gazdasági viszonyok rosszabbodása miatt visszatelepüdni töreksenek.

Szívelek meg e sorokat azok, a kik érdeklődnek a székelység szegényeinek sorsa iránt.

Tanügy.

A kolozsvári államilag segélyezett nőipar-iskolába a beiratások 1899—1900 tanévre szeptember 1-től kezdődőleg 5-ig eszközöltnék, a tanoda beltérda-utczára kath. lyceum-nyomda épület emeleti helyiségében, mindennap d. e. 9—12, d. u. 3—5 óráig. Az intézetbe oly leányövendékek vétetnek föl, kik 12-évk életévüket betöltötték s 6 elemi, vagy 2 polgár-iskolai osztályt végeztek. Beiratáskor a végzett tanulmányokról szóló bizonyítvány és oltási igazolvány bemutatandó.

Munkamesternői tanfolyamra csak 4 polgári vagy felsőbb leányiskolai osztályt jó eredménynyel végzett növendékek vétetnek fel.

Tandijmentességért, illetve tandijmértéklésért szegényesítő bizonyítvány melléklése mellett lehet folyamodni. Kérvények az Erd. r. Nőiparügylet válszámnyához czimezve az iskola igazgatójához adandók be.

Megjegyezzük, intézetünkben a szaktanítás érvényesül s a növendékek azon szakra iratkozhatnak be, melyet tanulni kívánnak.

Az igazgatóság.

*

A vezetésen alatt álló Tencsintér 2. sz. alatti kisedővódában a beiratkozások már megkezdődtek s havonként fizetendő díj 1 korona s mindennemű felvilágosítással készséggel szolgálok. Szenkovits Zelma okl. óvónő.

*

A nagyszobai kir. tanker. főigazg. az 1898—1899. tanévre vonatkozó javító és pótló érettségi vizsgálat idejét f. évi szept. 7. reggeli 8 órára a főreáliskolához tűzvéki ki, a jelentkező óhajtok szept. 5-ig irataikat alulírott igazgatóságához nyújták be. Déva, 1899. aug. 29. Tégla Gábor, t. főigazgató, a dévai m. kir. áll. főreáliskola igazgatója.

*

Értesítés. Az Alsószén utczai ev. ref. leányiskolában a beiratások szept. 1-től 7-ig, reggel 8-tól 12-ig, d. u. 2—5-ig tartanak. Kérnek a tisztelt szülők gyermekeikkel hozni a múlt évi iskolai bizonyítványt, keresztlevelet és újra oltási bizonyítványt.

AZ „ELLENZÉK” TÁRGYAJA.

1899. Augusztus 30.

Darrell Hester tapasztalatai.

Angolból fordította: **AMICA.**

I.

(Folytatás.)

(2)

Ekkor Darrell ur elhallgatott, de haragos felindulása következtében arca görcsösen vonaglott. Hester elgondolkodva bámúlt ki a tömegre. Egy csinos fiatal leány halvány kék ruhába öltözve, széles karimájú szalma kalappal, ment el az ablak alatt egy fiatal ember karjára támaszkodva. A mint elhaladt, oly boldog és teljesen bizó tekintet volt a szemében, a mi a szegény Hester szívét fájdalommal töltötte ol.

— Ót áldva halt meg, — mormogta a leány elgondolkodva, a nagyatya mondataira visszatérve. Tehát szerette őt és boldog volt, mert mindvégig hitt benne. És nagypapa azt mondja, hogy ő bolond volt. Én azt hiszem, hogy az a leány, a ki most ment el az ablak alatt, éppen olyan bolond. De — a Darrell kisasszony ajkai hirtelen olyan mosolyra nyitlak, mely az arcát, mint napfény illuminálta — hát ha egyedül a bolondok az igazi bölcssek ebben a világban? Hát ha, míg a gazemberek ezért a nyomorult pénzért küzdenek és fáradnak, a bolondok szeretnek, hisznek és boldogok? Elvégre is én azt gondolom, hogy sok olyan asszonynak kell lenni a világon, kiket nagypapa gyengének és bolondoknak tart; de én azt hiszem, hogy inkább lennék egyike azoknak, mint-hogy oly borzasztóul és kegyetlenül böles legyek!

Egyleti élet.

Meghívó. A tud. Egyetemi Kör válaszmánya 1899. aug. 31-én csütörtökön déli 12 órakor gyűlést tart, melyre a Kolozsvár időző vál. tagok pontos megjelenését kéri Kolozsvárt, 1899. aug. 30. Szekeres József I. alelnök, Gabányi Imre főtákar.

A világ termése.

A földmívelésügyi miniszter, ugyamint már tíz év óta minden évben, az idén is kipuhatolta az egyes gabonatermelő államok gabonatermésének eredményét és fogyasztási szükségletét.

A beérkezett adatok szerint:

A buza, illetve a gabonatermelő államokat ezuttal is két kategóriába lehet söt kell osztanom, az elsőbe tartoznak azok az államok, a melyek termésükből nemcsak saját fogyasztásukat, nem fedezhetik, hanem bevételre is szorulnak, a másodikba pedig sorolhatók azok, a melyek saját szükségletükön felül annyi gabonát produkálnak, hogy abból kivitelük, illetve feleslegük is van.

Romániát, — mint a mely államban nagyon rossz az eredmény — tulajdonképpen a bevételi államok közé kellene sorolnom; — tekintve azonban azt, hogy ott a buza-fogyasztás amugy sem jelentékeny, még ha oly kiténő is a termés buzából — ez okból be kellett osztanom ismét csak az expotra is termelő államok sorai közé, bárha valószínű, hogy onnan 1899—1890-ban egészen minimális mennyiség jó forgalomra. Ugyanez alá a szempont alá esnek: Algír, Tunisz és Tripolis, a hol az idei termés, a mint azt később kimutatni alkalma lesz — szintén nagyon gyengén tőtt ki.

Az első csoportba tartoznak tehát: Nagy-Britannia, Franciaország, Németország, Ausztria, Olaszország, Németalföld, Svájc, Belgium, Dánia, Svédország, Norvégia, továbbá Spanyolország, Portugália és Görögország.

A második csoportba pedig sorolhatók: Oroszország, Magyarország, Románia, Bulgária és Kelet-Rumélia, Szerbia, Törökország, (ázsiai és európai) Kelet-India, az amerikai Egyesült-Államok, Kanada, továbbá azok az államok, a melyek felesleggel bírnak ugyan, de mert már a mi tőlé évszázaknak idején decemberben és januárban, illetve a tavaszi évszázaknak idején márczusi és áprilisi learaták termésüket és így nagyobbára már értékesítették is felesleges gabonájukat, tehát az első félévben a gabona forgalom szempontjából részben nem, részben pedig csak kisebb mennyiséggel jöhetnek figyelembe, nevezetesen Argentína, Chile és Ausztrália.

Az afrikai gabonatermelő és exportáló államokban az idén ismét kedvezőtlenebb volt a termés és főképp Algír, Tunisz, Tripolis és Egyiptomban. Ezek az államok tehát szintén, — bár nem lehetett számottevő exportjuk, mint olyanok szerepelnek, a melyek már termésüket értékesítették. Kelet-Indiában a készletek ez idő szerint még $\frac{1}{3}$ -ad részét képezik az összes buza feleslegének.

Bevitelre szoruló államok. Nagy-Britanniában a gabonatermés — bár kisebb a múlt évi eredményénél, azért mégis meg lehetős jó, — a termés azonban a fogyasztásnak csak egyharmad részét fedözi — így tehát minden esztendőben, ugy az idén is, igen sok idegen gabonára szorul.

Franciaországban jó termés volt az idén buzából, kevésbbé azonban a többi terményekből. Minthogy Franciaországban még nagy készletek vannak, nincsen nagy hiány és az import is csekély lesz.

Németországban a gabonatermés hozama elég jó, de azért mégis valamivel gyengébb, mint a múlt évben volt.

Ausztriában a terméseredményeket szintén rontotta az aratásközben előfordult esőzés, de különben sem lett volna jobb termés a múlt évinél. Így tehát nem is taksálható

a termés többre, mint buzából 11-50, rozsból 18—19, árpából 13—13-50, zabból 18—13-50 és kukoriczából 4—4-50 millió métermázsára. A szükséglet Ausztriában buzában 13—15, rozsbán 3—4, árpában is 3—4, zabbán 2—3, kukoriczában 8—9 millió métermázsra. Ez a hiány a kukorica kivételével Magyarországból nagyobbára fedezhető is.

Olaszországban különösen a buza fizetési gyöngébben és így a bevendő buzamennyiség is nagyobb arányu lesz, mint a múlt évben.

Németalföld buzatermése igen csekély.

Bélgiumban is gyöngébb volt a termés.

Svájcban igen csekély mennyiségű gabonát termelnek, sokkal fontosabb szerepet játszik itt a gabonabevitel mennyisége.

Dánia, Svédország és Norvégia buza-termése szintén nem játszik szerepet; a termés buzában 2-5 millió, hiány csaknem 3 millió métermázsra.

Spanyolország gabonatermése általában kisebb volt, mint a múlt évben és természetesen a hiány is nagyobb.

Portugáliában oly gyöngye volt az idei termés, hogy ott jóformán egészen inséges állapotok vannak.

Görögországban is gyöngye termés volt. Oroszországban ebben a nagyon sok gabonát termelő államban mintegy 20 százalékkal rosszabbul tőtt ki a termés, mint a múlt évben.

Romániában annyira rossz a termés mindennemű szálas terményekből, hogy itt tulajdonképpen nincs is fölösleg és ha exportálnak valami csekélyke gabonát, akkor könnyen megeshetik, hogy a túl folyamán importra szorulnak. A termés buzában csak 5-59, rozsbán 400-000, árpában 1-50, zabbán 1-20, kukoriczában 18-50 millió métermázsra. Éa ig a termés a múlt évinél 40—50 százaléka. A fölösleget a kis készletek figyelembevételénél legfeljebb és — pedig buzából 1—2 és kukoriczából 2—2-5 millió métermázsra tehetjük.

Bulgáriában és Kelet-Ruméliában is jóval kevesebb a termés, mint a múlt évben volt, de mégis jobb a románia inséges termésénél.

Szerbiában a múlt évihez hasonló eredmény volt főképp buzában, a zab azonban gyengébben fizetett.

A Törökbirodalomban kisebb a buza-termés, de az árpatermés jobb volt; itt mutatkozik némi buzafőlség is, az árpa azonban jóval több fölösleget biztosít.

Kelet-Indiában a buza-termés valamivel gyengébb volt, mint a múlt évben, mindazáltal a kivétel nem sokkal erősebb; az export, vagyis a felesleg 4 millió métermázsra. Termett 62-90 millió métermázsra.

Az amerikai Egyesült-Államokban is kisebb termés volt az idén buzából, sem az ősz, sem pedig a tavaszi nem adta meg a remélt termést.

Kanada buzamértését 21-70 millió, fölösleget, 6-5—7 millió métermázsára, zabtermését 27-70 millió, fölösleget 1-80—2-20 millió métermázsra, kukoriczatermését 7-10 millió, fölösleget 700-000 métermázsára becsülik.

Exportáltak már fölöslegök nagyobb részét Argentína, Chili és Ausztrália is, a hol a buza-termés 1971, illetve 4-50 és Ausztráliában 14-25 millió métermázsra volt. Ezek az államok tehát ez évben a nemzetközi gabonapiacokon nem igen játszanak már szerepet. Feleslegök alig van s legfeljebb néhány millió métermázsra.

A baptistákról.

Az „Ellenzék” e hó 22-ikén megjelent számában olvastam az „Anabaptisták tömeges keresztelése Kolozsvárt” cz. közleményt. Miután nevem említették és még egyebek közöltnék rólam, felkérem, hogy lapjában az alábbi feivilágosítást közölni sziveskedjék.

menj és öltözködj. Egy fél óra mulva tele lesznek a kertek és a kocsik akkorára előáll.

De ne siess. Azt a ruhádat vedd föl, melyről gondold, hogy a redő nézők leginkább fogják irigyni és kívánni. Midőn majd odajutsz, hogy hatalmadat érzed és valósággal tudod, hogy mi van a saját kezaidben, akkor állásodat nem fogod kívánni senkirek a világon megváltoztatni. Hatalommal bírn és azzal a tudománynyal, hogy miképpen használd azt, mi lehetne ennél jobb és kívánatosabb?

De Hester nem válaszolt, a mint esendesen távozott.

— Mi lehetne annál jobb és kívánatosabb? gondolt. Mi hát természetesen jobb lenne „bolondnak” lenni — himni és bizni és meghalni mosolyogva és áldva azt a ki bennünket megcsalt! De ő azt mondja, hogy megantitott engem sokkal bölcsőbbnek lenni, mint hogy azt tegyem — mondá Hester magában, a mint a nagy Worth által készített ruhát, melyel irigységet keltett volna mindenkinél felkeltőni, magára vette. Meg van mételeyezve a lelkem, most már soha sem fogok senkiben himni, ahogy az a leány hitt és bizott abban a fiatal emberben, kiki ma délután együtt sétálni látott.

Midő az fogom gondolni, hogy az emberek a pénzemért szeretnek és nem enmagamért. Oh, teljes szívemből kívánom, hogy bár kis baba koromban haltam volna meg és az anyám mellé temették volna! Én nem gondolom, hogy az ébredéssel törődném, ha bár előbb sokáig álmodhatnám.

A fiatal leányt szomorú gondolataiból a nagyatya parancsoló hangja ráta fel azon lépcső aljáról, mely az ő szobájába vezetett.

— Hester, Hester! — kiáltá — siess!

A kocsí már husz percet óta várakozik. Midő a leány lement, a nagyatya bírárólág nézett rajta végig.

Tudomásom szerint anabaptista nincs Kolozsvárt. A baptisták nem keresztelnek kétszer, gyermekeink nem kereszteltetnek meg, mert a csecsemőnek prédikálni nem lehet. Az Ur Jézus a gyermekeket csak megáldotta. A szentírásban nem találunk a gyermekkeresztelésre vonatkozó parancsot. A tanítványoknak adott parancs Máté ev. 28, 19., 20. ekkép hangzik: „Azért elmentvén, tanítsatok minden népeket, megkeresztelvén őket.” Tehát a keresztelést meg kell előzz az igehirdetés. Ne tévesszenek minket össze a rajongó újbólkeresztelőkkel, kik a Luther idejében Münster városában a képeket összezuzták.

Továbbá az lett hirdetve, hogy „az akkori erdélyi református püspök ur is megfosztatta Rottmayert a bibliaárusítás jogától”. Ez tévedés. Harmadik évre ezután, 1894. év május havában én magam köszöntem le, miután — az aggkört elérve — már nem éreztem magam képesnek e hivatal betöltésére.

Szász Domokos ref. püspök fordult ugyan az angol biblíatársulathoz egy biblia-árus miatt, ki a külvárosban árult és beszédbe bocsátkozott az emberekkel; hangoztatta a szükséglet, miszerint egy bibliának kell lenni minden háznál, olvasott a bibliából nekik és imádkozott velük, mire egy néhány híres verekedő, káromkodó és részeges meg is tért.

Ezen biblia árus, ki az embereket felkereste és az igaz ura terelte őket, melyet azelőtt nem tudtak, az egyházgondnok dr. Kolozsváry ur sürgöttel kérelme folytán át lett helyezve Budapestre és Kolozsvárra helybe nem jött más.

Az istentisztelet alkalmával pedig rendszerileg szétkergetve nem lettünk soha.

Igazságszeretők lévén, a hatóságokkal szemben mindig teljes vallásszabadságnak örülhetünk.

Szabad volt imádkozni, énekelni tetszés szerint, nem zavarta meg tiszteleteinket soha senki, miért az Istennek hálat monduk, hogy szeretett hazánk ily szerencsés és vallásszabadsága van.

Végül még helyet találna egy néhány szó az „új vallás” gyakorta használt szó felett.

Ha az igazságot, a bűnösök megváltását hirdetjük, akkor nem terjesztünk új hitet, sem nem alapítunk ezzel valami új nézetet, vagy vallást. Minden igazság után törekedő csakhamar be fogja látni, hogy ez volt alapja minden korszak nemzetségeinek és azokban élő igaz, hűséges Istenszolgáinak és ugyanolyan régi, mint maga a bűn. Ezért csak azoknak tünik fel valami új dolognak, kik elhanyagolták az önmaguk bűnös voltával és azzal, a mit Isten ígéje tőlünk követel, megismerkedni.

Id. Rottmayer János.

Hirdetés

az ebzárlat tárgyában.

Miután a 12009—1899. sz. alatt f. hó 29-ig elrendelt vesztégar ideje alatt a város ehállományaiban a teljes vesztégar további fenntartását indokoló jelenségek nem merültek fel: az ebek éjjel-nappal való kötvé tartása megszűnt-tettük.

Tekintve azonban, hogy a zárlat ideje alatt eltilkolások fordulhattak elő s az emberi egészség és élet veszélyeztetése az ebek teljesen szabad forgalma esetén kizárva nincs: a közönség nyugalma s az életbiztonság érdekében elrendeltük, hogy ebek a házon kívül a város belterületén vagy porázon, vagy szájkosárral jártassanak.

A belterület közhelyein egészen szabadon kóborló ebek befogatnak s tulajdonosaik az 1888. évi VII-ik t. cz. alapján büntettnék.

Ez intézkedés szeptember 15-ig érvényes.

A városi főkapitányságtól.

Kolozsvárt, 1899. évi augusztus hó 28-án.

Deák Pál,

főkapitány.

MINDENFÉLE

Kolozsvár, augusztus 30.

— **E. Kovács Gyula szobrára**

ujabban adakoztak: *Me gyeri Dezső* (Kolozsvár) 20 korona, özv. *Brédn Kázmérné* (Deés) 10 korona, *Somkerék* értelmisége által rendezett táncszívalom tiszta jövedelme, 20 korona 20 fillér. Az összegeket a Népbankban helyezték el.

— **A Tekéző Társaság közgyűlése.**

A kolozsvári Tekéző Társaság tegnap délután 5 órakor házsongárdi helyiségében népesen látogatott rendkívüli közgyűlést tartott.

A gyűlésen Székly Miklós alelnök elnököl, a ki megnyitó beszédében meleg hangon emlékezett meg a Társaság kiváló érdemű elnökének dr. Csávás Gyulának betegségéről. Örömmel konstatálta, hogy a beteg elnök már határozottan a javulás útján van és nem sokára teljesen vissza fogja nyerni egészségét.

A közgyűlés élénk éljenzéssel vette tudomásul az öröndetes bejelentést.

Székly Miklós ezután benső meghatottsággal, kegyeletes szavakban jelentette be E. Kovács Gyulának, a kiváló művésztnek és költőnek, a Társaság tiszteletbeli tagjának elhunytát. Indítványozza, hogy a közgyűlés a súlyos veszteség fölött érzelt mély részvételének jegyzőkönyvileg adjon kifejezést, ezt átiratban tudassa az elhunyt művész családjával és a részvétírat küldöttség útján adassék át.

Ezzel kapcsolathban indítványozza az elnök azt is, hogy koszoru-megváltás czimén E. Kovács Gyula költeményeinek egy dispeldányára a Tekéző Társaság husz forinttal fizessen elő. (Maga Székly Miklós huszonöt forinttal nyitotta meg az aláírást.)

A közgyűlés mély csöndben hallgatta végig az elnök parentáló megle szavait és az indítványokat egyhangulag elfogadta.

Ezután tagválasztásra került a sor. A Tekéző Társaság új tagjaira titkos szavazással megválasztattak: Dr. Farkas Gyula, Mihályi Zoltán, dr. Lehmann Róbert, Jakab László és Sziver Elemér.

— **Személyi hírek.** *Me gyeri Dezső,*

a kolozsvári nemzeti színház volt derék igazgatója, most a budapesti Népszínház tagja, a ki a nyarat velünk töltötte, ma utazott el délelőtt a fővárosba költözött családja után, Budapestre. — *Gajzágó Manc,* Kolozsvár városi tisztí főügyésze két heti időtartamra Abbaiba utazott.

— **Adventisták.** Ma délelőtt szerkesztőségünkben Rottmayer Károly volt biblia-

raktáros társaságában egy idegen prédikátor jelent meg és bejelentette, hogy predikációkat fog tartani állandóan a városban. A vallásfelekezet, melynek hive: az adventisták felekezete. Hogy hol lesz az előadás, még nem lehet tudni, mert eddig még nem kaptak alkalmas helyiséget.

— **Vakáció után.** Az iskolások

nagy vakációja végét érte. Kolozsvár összes iskoláiban holnapután megkezdik a beiratásokat. Ilyenkor az élet rendszerint megélénkül. Már is sok vidéki szülő látható az utcákon és sok iskolás gyerek, a kik különböző tanintézetekben keresnek maguknak elhelyezést. Az egyes iskolák tanárai is már mind hazakerültek és serényen készülnek az új iskolai évre. Most folynak a tanári értekez-

bár ő gunyosan tagadta volna azt. A pénzo ember társaiban való bizalmatlanságot adott neki és hetven éves korában kevés barátja és sok keseri ellensége volt. Még az unokája sem érzett szeretetel iránta. Hester soha sem merte magának azt a szabadságot venni, hogy szigorú nagyatyját annak akarata ellen szerezse; csak a lábainál töl és látszólag türelemmel, de becsülőleg szívszakadva hallgatta és tanulta azokat a keseri leccskéket, melyeket az öreg ur elhatározta, hogy a világi gonoszsga ellen felfegyverzésül megtanítt neki.

A mint Hester szemben állt vele, megengedte, hogy gondolatai szabadon csapongjanak, a hogy gyakran tették, midő a nap fényesen sütött és a légben zene volt. Egy eszményi álom-világot képzelt, melyben a férfiak mind igazak, becsületesek és nemeseek voltak és az asszonyok hűségesek, jók és gyöngédek — hol az egyszerű hit ezerféle több súlylaly bir a pénznel és az ékszernek és drága ruhák értéke az alattuk dobogó szívekhez hasonlítva semmiki. Sőt képzete egy eszményi férfit is alkotott — egy Arthur király féle embert — és egy eszményi alkonyt, a ki a tündérvilágban lakott és ezek szerették egymást. De ekkor eszébe jutott Hesternek, hogy a legendában Lancelot volt szerető és hogy „az egész világ Lancelot volt a leghűtlenebb barát” és ez ismét elszomorította.

Midő a Darrellek visszatértek, ebédhez kellett öltözködni. Hesternek nem volt szoba leánya, mert a nagy atyja soha sem engedte meg, hogy olyan cselédet tartson maga körül, a kit esetleg megszerethetne. Ezt az eljárást — a hízlekedő elleni védekezésnek — nevezte. Tehát a szép drága ruháit saját magának kellett gondosan eltenni, midő egy másikat vett magára.

(Folytatása következik)

letok. Felosztják a munkakört egymás közt és megállapítják a tanítás rendjét. Nehány nap múlva már az előadásokat is megkezdik. Kolozsvár utcái vissza nyerik régi képüket. Az ifúsággal egy darab élet költözik a városba.

— **Keul Károly**, volt 48—49-es honvéd tüzemester, a röppentyű ütőné, leánya *Sarolta* felsőbb leányiskolai tanítónő lakásán. Kül. Monostor utca 39-ik számú házában, aug. 29-én d. u. 3 órakor szív-szélhűdésben elhunyt. Temetése 31-én d. u. 3 órakor, a fentebb nevezett lakásról fog történni, melyre az öreg honvéd bajtársakat meghívjuk és megjelenésre kérjük. Szabó Sámuel honv. egyll. elnök. Nagy Pál h. e. jegyző.

— **Eljegyzés.** Váralfai Pálffy István okl. gyógyszerész, a verespataki gyógyszer-tár gondnoka f. hó 20-án jegyezte el *Séder Margit* kisasszonyt Abrudbányáról.

— **Uj apácák.** N.-Váradról írják: Ritka szép és lélekemelő ünnepség folyt le Sz.-Agoston ünnepén, az Orsolya-zárda kisded templomában. Hat fiatal leány, menyegzői köntösben, égő gyertyával kezében, fehér ruhás koszorús leánykáktól kísérve járult az Ur oltára elé, azon elhatározással, hogy a Szt. Orsolyáról nevezett szerzetes rend tagjai közé beöltöztvén, ott e város és e szerzet jövő roményeinek vallásérkölesés és hazafias nevelése és tanítása által Istennek és az emberiségnek szolgálnak. Ily munkára vállalkozott az a hat jelölt, névszerint Schindler Anna, Wessellényi Gizella, Potyó Ilona, Varényi Margit, Ottlik Mária és Haller Juliánna. A beöltöztetési ünnepély reggel fél 10 órakor vette kezdetét és ezt megelőzőleg dr. Némethy Károly theol. tanár mondott ünnepi beszédet. Ezt követte az ünnepi mise, a mely alatt Winkler József v. püspök, zárdagondnok pontifikált. A mise alatt a jelöltek áldoztak, majd a mise befejeztével következett a beöltöztetés ünnepélyes és lélekemelő szertartása.

— **A fővárosi sajtó köréből.** Miként értesültünk, október 1-én megszűnnek a „Nemzet” és „Magyar Újság”, a szabadelvű párt felhatalos közlönye. A két megszűnő lap helyett az Atheum kiadásában minden este hat órakor új lap fog megjelenni „Magyar Nemzet” elnevezés alatt, melynek vezére Bakács Gusztáv, országgyűlési képviselő, felelős szerkesztője pedig Adorján Sándor lesz.

— **Műkedvelőtársaság Verespatakon.** Verespatakon nemrég mekedvelő társaság alakult, mely első előadását 27-én tartotta meg. Ez alkalommal a Szilgietti „Czigány”-át adták elő a kaszinó nagytermében. A terem zsúfolva volt közönséggel, a karzat is egészen tömve volt. Legnagyobb sikere volt *Ebergényi* Dénesnek, ki Zsiga cigányt játszott; szép sikere volt *Grünwald* Ilonának is Rózi szerepében. Általában mindenki jól játszott ahhoz képest, hogy mindenki most lépett fel először; *Ivós* Regina jó volt Rebeka asszony szerepében, Várszegi földesurat *Fuchs* Rudolf, Márton gazdát *Schlett* Győző, Kurta aggregéant *Fuchs* Hermann, Gyurót *Grünwald* Zéno játszották, mindnyájan ügykezzettel és sikerrel. Mindenik felvonás után nagy tapsvihar volt, sokszor hívták ki a szereplőket, de különösen Zsiga cigányt, ki mindenkinek tetszett. Előadás végén a rendezőket *Molnár* Géza áll. isk. igazgatót és *Riedl* Istvánt is kihívták. A díszletek és állüzetek is szépek voltak. Előadás után táncz volt.

— **Tanitógyűlés Abrudbányán.** Jövő hó 9-ikén Abrudbányán tanítógyűlés lesz. Gyűlés után este az odaváló műkedvelő társaság tart előadást a *Tanító-ház* javára.

— **A F. M. K. E. új titkára.** Nyíráról írják: A Felsőmagyarországi Közművelődési Egyesület *Clair* Vilmos hírlapíró-társunkat megválasztotta egyhangulag titkárrá.

— **Az Országos Hírlap gazdája.** A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényesek előtt Révay Arthur, a megszűnt Országos Hírlap volt kiadója pórt indított a lap alapító: Bánffy Dezős br. Egyedi Arthur, Vörös László, Rudnyánszky Béla, Radó Kálmán, Talián Béla s még többek ellen. Az említettek ugyanis ötézer forintot részlegyeket intak alá, de az összeget nem fizették be s most a kiadó ezeket az alapítási részeket követeli az alpereseken. A kiadó felperességi jogát arra alapította, hogy egy több tagból álló egyesület alakult az „Országos Hírlap” kiadása végett és ez az egyesület felperest a lap kinyomatásával megbíza. Alperesek a tárgyalásnál illetékességi kifogással éltek, tagadván, hogy a kereskedelmi törvényszék illetékes volna e pör eldöntésére. A kereskedelmi törvényszék azonban megállapította illetékességét. Indokaiban kifejtette, hogy a kereskedelmi törvény 259 §-a szerint a kiadói ügylet, ha iparszerűleg folytatják, kereskedelmi ügyletnek tekintendő. Egy napilap kiadása pedig számos irodalmi mű megszerzését és közzétételét magában foglaló és napról-napra ismétlődő sorozatból áll. — Ebből következik, hogy a kereset elbírálására a kereskedelmi törvényszék illetékes. Ezt a végzetést a királyi tábla is helyben hagyta, hozzácsatolva a maga indoklásához még azt, hogy a kereskedelmi ügyletnek jogi fogalmának nem alkotó eleme az, hogy a vállalkozás célja nyereszkeskedés legyen. Így tehát most a kereskedelmi törvényszék fog az érdekes ügy érdemében dönteni.

— **A mi nem szabad.** Kormányrendelet intézkedik az iránt, hol szabad kerékpározás és hol nem szabad. Kolozsvár város tanácsa annak idején palatokatont tette közhírré ezt a kormányrendeletet, a mely egyebek közt azt tartalmazza, hogy a *gyalogjárók* a kerékpározás nem engedtetik meg. Ugy

látszik sok kerékpáros nem tudja ezt a rendelkezést, vagy ha tudja, nem tördök a tilalommal, s a hatóság pedig nem gyakorolja a törvényszegőkkel szemben a részére fenntartott büntetőhatalmat. Kolozsvárt többek között a Lövéldő kertje volt egyidőben kedvenc helye a törvénnyel nem tördök kerékpárosoknak. Az „Ellenzék” gyakran felszólalt a rendellenkedés ellen, s annyi eredménye volt is, hogy egy ideig megszűnt e helyen a kerékpározás, mely itt különösen annál veszélyesebb a járókelőkre nézve, mert az ott lépten-nyomon előforduló éles kanyarulatok miatt a kerékpárosok nem láthatják a gyalogjárókat, s a közönség sem láthatja őket, s igazszerűtlen és legelőbbzserű elkerülhetlen. Nehány nap óta ismét több kerékpáros fordul meg a Lövéldében. Az ott alkalmazott őr és a sétálók egyenmelyike rendszerint figyelmezteti a kerékpárosokat a tilalomra. A legelőbbzserű azonban azzal áll elő, hogy — hol van az megírva, hogy ott tilos a kerékpározás. Arra kérjük a hatóságot magyarázza meg a kerékpárosoknak, hogy gyalogjárókon, tehát a Lövéldében is, a mely a sétáló közönség részére van fenntartva — a kerékpározás tilos, s a ki ezt megszegi, *kihágást* követ el. Nem ártana a Lövéldő bejáratánál egy plakátfelét kifüggeszteni azzal a tartalommal, hogy a kerékpározás ott *tilos*. Tán ha nyomtatásban is látnák, elhiszik a tilalmat.

— **Bátorságának áldozata.** Borzasztó szerencsétlenségnek esett áldozatul Pálcs Gráciazon csonolpai földbirtokos, Semző István nagybirtokos földbérője. A városból könnyű kocsiával, két tüzes paripájával birtokára kocsizott. Alig ért a csonolpai országhatárra, hirtelen két megvadult ló által vágatva vont kocsiával találja magát szemközt, melyen Szűcsrevis birtokos ült. A két megvadult ló egyenesen Pálcs kocsijának tartott; ez észrevette a borzasztó helyzetet, kiugrott kocsijából, a megvadult lovak elé ugrott, megfogta zablájkát, de ezek oly óriási erővel rohantak, hogy Pálcsot magukkal rántották, mellét, fejét összetaposták. A szegény földesur mellkasát összeroncsolták a lovak patái, feje pedig teljesen össze volt zuzva. Mire montésére siettek, a szerencsétlenül járt földbirtokos kiadta lelkét. Először és nagyszámú család gyászolja a népszerű földesurat.

— **A hódítás titkai.** Egy amerikai újságírónak az az ötlete támadt, hogy a szívgyöngéd viszonybaiban meglehetősen jártassággal bíró fiatal hölgy ismerőseit megkérdezze a hódítás és a házasság dolgában.

Egy kékszemű, karcsú fiatal leánynak az volt a meggyőződése, hogy a férfiak, ha sikert akar elérni, mihamarabb nyilatkoznia kell s lehetőleg már a megismerkedés alkalmával rohammal bevenni a várat, mielőtt a nőnek ideje volna kiabrandulni az első fellépés vonzó hatásából. A hódítást kitartó, szellemen szórakoztató udvarlásnak kell követnie, ügyesen bonyolítani a dolgot a szerencsés vég felé s főképp nagyon kurtúra szabni az eljegyzés és házasság közti időszakot; a hosszú jegyesség a szerelom halála.

Egy szőke hölgy, a ki sok tapasztalattal bír a szerelem problémáiban, kijelentette, hogy csak egyetlenegy biztos mód van a célhoz jutásra: akkor kell várakozni előállani a férfinak a javaslattal, a mikor a leány a legkövetkezőbb van rá elkészülve. A meglepetés pillanatában nincs tagadó válasz és minden heves kérés teljesül. Csakhogy erőlyesen kell követelni a rögtöni és határozott választ. Azonban a szőke miss kétkedik benne, hogy valaha olyan ifjura fog akadni, a kiből leszen olyan bátorság ehhez a félig meddig erőszakos követeléshez. „Makrancos holgy” Shakspeare óta is van elég, de nagyon kevés férfiban akad Petrucciore.

Egy fekete-hajú leány válasza ez volt: „Ha egy fiatal ember egy fiatal leányt lángoló kézzel és kitartóan szeret, okvetlenül czélt ér. Az özvegy férfiak nagyon jól értenek ehhez.”

Egy ábrándos tekintetű leányka ellenben úgy véli, hogy a szerelemnek nem viharosnak, hanem gyöngédségreb olvadónak kell lennie. Lassan, lépésről-lépésre hódítani meg a tért, nem rövidíteni meg a szép remények idejét hirdelen rohammal.

— **Enyém és tied.** Egy japáni bölcs az embereket a következő négy osztályba sorolja: Az egyik azt mondja: A mi az enyém, az az enyém s a mi a tied, az is az enyém.

A másik: A mi az enyém, az az enyém s a tied, az a tied.

A harmadik: A mi az enyém az a tied, földéve, hogy a mi a tied, az az enyém is.

A negyedik: A mi az enyém az a tied.

Az első osztályba való minden zsivány és tolvaj. A másodikba azok tartoznak, kik legelőször is saját magukról gondoskodnak s a másét nem akarják bántani. A harmadikba azok, a kik kölcsönös barátságra és szolgálatkészségre vannak utalva. A negyedikbe a legnagyobb szívű emberek, azok, kik áldoznak felebarátjukért, viszonzásul mitsem várván tőlük.

— **A szépség változatai.** A föld népeinek nagyon eltérő fogalmaik vannak az emberi szépségről. A kínaiaknál megnyomoriúják a leánygyermeknek lábát, mert a természetesen fejlődött lábat csúnyának tartják. A brazilai és perui indiánok az ujdonszülettek fejét úgy összenyomják, hogy olyan lapos lesz, mint a sajt, a középkamerikaiak pedig úgy bepölyázzák, hogy mire a gyermek megnő, feje olyan hosszú lesz, mint valami középnagyságu czukorsüveg. A középfrikai négerék esontokat szurnak ajkaikba, hogy ezek mennél jobban felduzzadjanak. A gróndiaiai fülökét szabadláják meg. Nehány indián törzsnél a tetovált testet tartják a szépség ideáljának és a testnek még tenyérni részét sem hagyják e nagy fájdalmat okozó díszítés nélkül. Malabarban és Santa-Cruzban a fülcsontkítás van divatban. Anamban és Ceylon szigetén a fogakat feketére, vő-

rősrre, Törökországban pedig csak az elhízott nőt tartják igazán szépnek. Ennekelőtte a művelt Európában sem birtak mindig tisztult fogalmakkal a női szépségről. A XVIII. században a hölgyek a karcsúságban akarták felülmúlni. E czélból valóságos tortúrának vetették magukat alá és megrontották belső szerveiket a kegyetlen fűzéssel. Idő idő, a midőn az egészséges piros színt „parasztosnak” tartották az előkelő társaságban és a hölgyek külfölfe ártalmas szereket vettek be, csakhogy „halvány” színben jelenhessenek meg a társaságban.

— **Kutyák a háboru szolgálatában.** A német hadseregben körülbelül másfél évtized óta alkalmazzák a kutyákat katonai célokra. E hó elején a Sziléziában fekvő Öls mellett megvizsgáztatták a gárdáerekedezhek szolgálatra beosztott 16 kutyát. Ezek közül volt hat olyan, mely őrszolgálatra lett betanítva, három, a melyet őrtáratokra és sebesültek kiszimatolására használtak és mind a tízenhat arra nézve lett megvizsgálva, hogy alkalmas-e jelentés továbbítására. Az eredmény általában fényesnek bizonyult, mert valamennyi eb pompásan megfelelt. Különösen az öt „Collie” (svéd eredetű juhászkutya) állotta ki a próbát. Mivel sokszor előfordult az az eset, hogy a collie-kat rókákna nézték és a szorint bántak el velük, ezental a nyakukba akasztott táskára a genfi vörös kereszt jelvényét varrják.

— **A nők izomereje.** Ferrari olasz tudós tanulmánya tárgyává tette a nők izomerejét s egy milánói újságban megírja most a tapasztalatait. Szerinte a nőknek a balkezükben több erő van, mint a jobban; míg a férfiak balkeze hamar elfárad, addig a nőké hosszabb ideig bírja a munkát. Ezt a jelenséget a nők agyrend zerének a férfiakétől ellenkező módon való fejlődésével magyarázza meg. A nők a balkezüket sürűben használják emiatt s ruhájukat és keztyűiket is ezzel szokták begömbölni, míg a férfiak ilyenkor mindig a jobbkezüket használják. Az olasz tudós szerint egy férfiruhába öltözött nőt balkezőnek mozgásáról és gyakori használásáról lehet leghamarább felismerni.

— **Összevart szív.** A Rivista di Chirurgia cz. olasz orvosi szaklap érdekes orvosi műtétéről tesz említést. Egy olaszországi klinikára egy fiatalembert hoztak be, a kit néhány percczel előbb az utcán megtámadtak és törrelt szívszurtak. A fiatalember még élt és az ügyeletes sebéss, dr. Pomoní, fölmetszve a harmadik és ötödik borda közti térszést, onnan vizsgálta meg az erősen vérző sebet. A sziven ejtett metszést közel hat centiméterre meg kellett hosszabítani, hogy a belső sérülés kezelhető legyen. A szívkamara két melső falán két seb volt, a melyeket dr. Pomoní gyorsan és gondosan összevart, úgy-szintén a külső metszést is és ezzel végképp állított a vérzés. A fiatalembert a nagy vérvesztéses természetesen szörnyen elgyengítette, de az operáció pompásan sikerült és a fiatalember jobban lett.

— **Szabad-e evangelikus papnak ref. nőt venni feleségül?** A dunáninneni ág. evangelikus egyházkerület most tartja évi közgyűlést Pozsonyban. A gyűlésen szóba került az, hogy vajjon szabad-e ág. h. ev. papnak ev. ref. vallásu nőt feleségül venni. A főher-komáromi esperes ezt nem akarta, mert más vallásu lelkészövegnek joga a lelkészi nyugdíjra nincs s ezért ki-vánja, hogy ág. h. ev. lelkész csak saját felekezeteből való nőt vehessen el. Ehhez hozzájárulnak a trencséni és nyitrai espereserek is. Ugy többi még azonban még az ellen is kifakadt, hogy nem lehet más pap, mint az, a ki a magyar nyelvet bírja. — Ez ellen felszólalnak elsősorban Láng Lajos v. b. t. tanácsos, Szontagh Pál, azután Hering Lajos, Masznyik Endre doktor stb. Végre is szavazás alá került az ügy. — Nagy többséggel elfogadta a közgyűlés azt, hogy ev. ref. nőt is vehessen el ev. lelkész s másodsor, hogy a papnak kell bírnia a magyar nyelvet.

— **Három négy tanuló leányka teljes ellátásba** elláthatatik úri nőnél. — Belmonostor utca utca 12. szám az emeleten, Miklós Árpádnél.

— **Uj magyar gyár.** Minden tekintetben gyarapodása a magyar gyárpárnak az az új sodrony-szövet, fonat- és kerítésgyár, a mely az utóbbi felszentendő alatt a főváros egyik látványossága lett. Az Üllői-ut 48-ik szám alatt levő telep tulajdonosa és vezetője Haidekker Sándor a ki szakmájában már rég nevet szerzett magának. Azok, a kik megtekintették mintagyűjteményét és átnézték az adandó alkalomra készített költségvetését és ezután szükségleteiket az új gyárból szerezték be, valamennyien nagy meglepéssel mondták, hogy ezáltal nemcsak a hazai ipar iránt tartózkodó kötelezettségüknek tettek eleget, hanem egyszerűen a legelőbbzserű képviselték a saját érdekeiket is, jutányos áron kitűnő gyártmányoknak jutottak a birtokába.

Lapunk dühös barátja.

Szerkesztőségünk ajtajában ma délelőtt egy tekintélyes vörös orr mutatkozott s közvetlenül utána begurult egy jól táplált alacsony or.

— *Szomjas* vagyok kérem, szálal meg a tiszteltemről orr tulajdonosa.

Dolgozótársaink a lázas munka hevében alig tekintettek a barátságos idegenre, csak tárczára nézve otta röviden válaszul: Nem is csoda kérem ebben a nagy melegben.

A hirovat vezetője, a kit a sok gyilkosság és egyéb rémes bűneset nagyon mogorva emberré tett, szintén megszólalt: A koresma a tulso oldalon van.

— Szomjas ivó vagyok, hangzik ismét a rejtélyes férfi ajkán.

— ? ? ?

E kérdőjelek munkatársaink fiziognómiáját tükrözik vissza.

Figyelmessé lettünk erre a csoda emberre, a ki egyszerre szomjas is, meg ivó is.

Saját külön humoristánk vette át a szót s a következő párbeszéd folyt le közöttük:

— Ez talán foglalkozása uraságnak?

— Nem!

— Talán szomorúságának csillapítása végett az írást méltóztatott élethivatásul választani. Találgatva tovább saját külön humoristánk a rejtély megfijesítését.

— Nem!

— Akkor kérjük, vesse le incognitóját.

— Nincs én rajtam semmi leveletni való, hanem úgy sejtem, az urak nem értenek meg engem.

— Ön jól sejt.

— Szomjas Ivónak neveznek, vagy még helyesebben: Szomjas a vezető-k. Ivó a keresztnevem: az öreg Szomjas Gurgónak vagyok a fia...

— ...Anyját leittette a hajókötél, — ismerjük ezt a mesét.

— Az anyámat nem ütötte le semmiféle hajókötél, hanem vízkórságban halt meg.

— Lehetetlen! Egy Szomjas Gurgónak a felesége és Szomjas Ivónak az anyja nem halhat meg vízkórságban.

— Bármennyire csodálatosan hangzik, de így van. Apám azonban a tokaji ütközetben esett el.

— A szabadságharcban?

— Később. Mikor két hácskai bunyevác, három sárosmegyei birtokos, meg egy bus lengyel borkereskedő vívták harcukat egy tokaji borpinczében.

— Kérem, térjen át jövetelének czéljára.

— Tereik. Azért jöttem, hogy megmondjam az uraknak, hogy én lapjuknak dühös barátja vagyok.

— Ön nagyon kedves, uram és igen szellemen fejezi ki magát.

— No látja, ez igaz s hogy véleményében megerősítem, hoztam önöknek egy czikket az észszerű bortermesztésről, a mi nagy feltűnést fog kelteni az egész országban. Kifejttem abban és behoznyitom, hogy néhány év múltán Magyarország lenne a világ leggazdagabb országa.

— Hogyan?

— Nagyon egyszerűen. Az összes buza-földeket szőlőkötélvel kell beültetni, mert tudvaleg a bortermelés sokkal jövedelmezőbb, mint a buza-termelés.

Megdöbbenve néztünk az idegenre, a ki viszont diadalmasan tekintett szét fejünk felett.

— Csodálatosnak, ugy-e? Meghiszem. Ez az én saját eszmém, szolt ezután nem minden büszkeség nélkül.

Hát akkor miből lesz majd a kenyér? Vetette fel a kérdést humoristánk.

Erre az egyszerű kérdésre nem volt elkészülve hűsünk, mert hüvelyk-ujját hirtelen homlokára illesztette s elkomorodott. Ez igaz; erre nem is gondoltam. Pedig milyen kár. Már előre kieszeltem, miként lehetne majd az óriási bormennyiséget a legkönnyebben szállítani. A nagyobb folyókból a vizet ki lehetne szivattyuzni, a bort egyszerűen az e célból készített csatornákon a kifűszított folyók medrébe vezetni; az ország határainál pedig minden 100 méter távolságnyi helyen egy-egy odaállított csapos mérte volna ki a bort a kölföldieknek. Az ország határain felül lakóknak természetesen szabad ivás lett volna.

Ökölbe szorított kézzel és türtöztetett dühvel hallgattak eddig lapunk dühös barátját.

— Hah! Van egy eszmém! a szőlőből hegyi uton kenyeret előállítani...

— Hallgassa el! — kiáltottuk contra.

— Soha! Talán lehetne a szőlőből hegyi uton kenyeret előállítani...

Tovább nem hallgathattuk a merész eszméitől s a sok bajtól duzzadó embert. Közös erővel, de nem kevés fáradsággal megittunk vele két pohár tiszta vizet, a mitől oly vad félelem vett rajta erőt, hogy a vesztégyr alól ideiglenesen feloldott szerkesztőségi kutyánk barátságos fogycsorgatásától kísérve futva távozott szerkesztőségünkben.

Cyán.

Multság.

A *marosújvári* Polgári Olvasókör 1899. évi szeptember hó 3-án a helyi Bányász-zenekar közreműködésével a Liget helyiségében jótékonyczelu zártkörű táncvigalmat rendez. Elnökség: dr. Békfalvi Károly, Bájhe Kálmán, Félix Károly elnökök, László József, Dunst Gyula, Jován Miklós alelnökök, Boér György, Kovács Péter pénztárnokok, Borbély János, Kurta Károly titkárok, Pásztor Gyula, Nagy János ellenőrök.

Gyászrovat.

Keul Károly volt 48—49-es honvéd tüzemester, életének 75-ik évében szív-szélhűdés következtében f. év aug. 29-én d. u. 3 órakor rövid szenvedés után jobb létre szenderült. A megboldogultnak hilt teteme Kúlmonostor utca 39-ik sz. lakásáról f. hó 31-én d. u. 3 órakor az ágost ev. egyház szertartása szerint az ev. lutheránus sikerbe örök nyugalomra fog helyeztetni, mely végső tisztelettelre az ismerősök szomoruan meghívhatnak. Legyen emléke áldott, nyugalma csendes! Kolozsvárt, 1899. aug. 29. Keul Sarolta, áll. felsőbb leányisk. tanítónő, mint leánya. Keul József, ny. kir. ítélő táblai bíró, mint fiúve.

Jótékonyaság.

A kolozsvári ipartestület f. évi aug. 6-án tartott nyári táncvigalma alkalmával az ipartestületi zászló alap javára a következő felűfizetések eszközöltettek: Hegedűs Sándor, Reményik Károly, báró Felitzitsch Arthur, Kerekes János, N. N. Trófi Béláné, Endrasszer Benedek 10—10 frot, Gróf Béli Ákos, Palkovics József, Buci József, K. Nagy Ferencz, Bluska József, Tauffer Ákos, Gárdonyi Imre, Mihály Zoltán, Szöcs Géza, Winkler János, Szabó Antalné, Solymosi Olivér, Kajetan Endre, Hirschfeld Lajos, Akessmann Albert, Benigni Sámuel, dr. Szentgyörgyi Jenő, B. Bak Lajos 5—5 frot, Hevesi József 3 frot, Tomán Béla, Reményik Lajos 4—4 frot, Mesticz Ferencz, Benyovits István, Terkál Béla, Adorján János, Matutsek József, Kovács Ferencz, Rignálh

Sándor, Inceze Elek, Pataki A. Béla, N. N. 3—3 frot, Székely Mihály 2 frot 70 kr., Csukai Sándor Rózsa Géza, Debreczeni Balázs 2 frot 50 kr — 2 frot 50 kr, Harkó Lajos, Clauser Adolf, Losonczy György, ifj. Lászlóczki Samu, Ferenczi Ignác, Gaál Antalné, Tamási K. Dalos, Kerekes János, Nederoszták János, Terkál József, Pap Sándor, Török Sándor, Geng Ákos, Lévai János, Péter Ferencz 2—2 frot, Krausz Emil 1 frot 50 kr, Erdei Károly, Orbán Pál, Mamieza János, Paatz István, Molnár Károly, Horváth Károly, Rajlik János, Nagy József, Bak Samu, Meria János, Hegedűs Ferencz, ifj. Dali Mihály, Kádár Imre, Simonfy István, Szemes Károly, Köröcsi Antal, Virágh Ferencz, Gráf Jánosné, Püspöki Miklós, ifj. Tanczer János, Szilágyi Károlin, Gálfi Lőrincz, Bodolai József, Jámber Mihály 1—1 frot, Szpacsek Ferencz, Turóczi Kálmán, Balogh Gerő, Szenak Ferencznő, Porsché Ferencz, Barbarek Péter, Balogh Sándorné, özv. Rác Mihályné, Deési Sándor, Csígas Pál, Moldován Miklós, Breunovszki András, Cselska János, 50—50 kr. Összesen 285 frot és 20 kr., mely felűfizetésekért hálás köszönetet mond a rendezőség.

Közönség köréből.*)

Egy czéggjegyzési eset.

— Nyílt kérdés. —

Mingthogy több irányban folytatott puhatolódásaink sikerre nem vezettek, azzal a kéressel fordulunk a nagyközönséghez, hogy velünk e lap utján közölni sziveskedjék, hogy a „*Kolozsvárt Louis D. Meunier et Co*” czégg alatt fennálló közkereseti társaságnak *Louis D' Meunier* nevű tagját hol találhatnók meg?

Több érdeklődő.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósítasai és sürgöny-levelei.)

Mercier kiköltözik.

London, aug. 30.

A „*Daily Telegraph*” jelenti, hogy *Mercier* tábornok a Dreyfus-per befejezése után kiköltözik Franciaországba Angliába, hol már bérel is villát.

Moltke balesete.

Berlin, aug. 30.

Moltke ezredes, a német császár hadsegéde, Boroszlóban lebukott lováról és lábát kitörte.

Titkos utazás.

Tríeszt, aug. 30.

Egyik *trieszti* lap jelentése szerint, az olasz vezérkar két tisztje beutazta az osztrák-magyar határt, a nélkül, hogy észrevették volna.

*) E rovat alatti közleményekért a felelősség a beküldőt illeti.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és lapulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Van szerencsém tisztelettel a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a Wesselenyi Miklós utca 14. szám alatt levő

„HAZÁM”

kávéházamat a mai kor igényeinek megfelelőleg egész ujjonnan rendeztem be, s azt **1899. aug. hó 31-én Molnár Kálmán**

Felhívás!

Abból az alkalomból, hogy a feloszlott **Kolozsvári Kisegítő Takarékpénztár Részvénytársaság** felszámolása a jelen évvel befejeztetik, felhívjuk a nevezett intézet összes adósa, hogy még fennálló tartozásaitak legkésőbb f. évi **október hó 1. napjáig** haladéktalanul fizessék be, ellenesben peres uton fogjuk a követeléseket behajtani.

Felhívjuk továbbá azokat is, a kiknek netán követeléseik vannak a nevezett intézettel szemben, sziveskedjenek azokat ugyancsak a fenn jelzett határidőig a felszámoló bizottságnál bejelenteni.

Végül felkérjük mindazokat, a kiknek birtokában még a nevezett intézet által kiállított betéti könyvek vannak, sziveskedjenek betéti könyveik kicserélése végett a Kolozsvári takarékpénztár és Hitebank részvénytársaságnál **f. évi október hó 1. napjáig** jelentkezni.

Kolozsvárt, 1899 augusztus hó 23. 775. 3—3.

A Kolozsvári kisegítő takarékpénztár részvénytársaság felszámoló-bizottsága.

Sz. 540—1899.

797. 1—1.

Arverési hirdetemény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a deési kir. törvényszék 1898 évi 9492. számú végzésével dr. Nyerger Zsigmond ügyvéd által képviselt Beczkai Péter felperes részére Keresztsegly Andor és neje alperes ellen 700 forint követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől 1899. évi március hó 22. napján lefoglalt 1463 frtra becsült ingóságokra a Kolozsvár városi kir. járásbíró V. II. 14531—1898. számú végzésével az árverés elrendelvé, annak az alperes lakásán Kolozsvárt, nagy-utca a Benigni-palotában leendő megtartására határidőül **1899. évi szeptember hó 5. napján délelőtt 9 órája** tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok, zongora és egyéb ingóságok a legelőbbet igényőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Felhívtnak mindazok, kik az előírozandó ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna; és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólírt kiküldőtnak vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdeteménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi augusztus hó 10. napján.

Pap Jenő
kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 571—899.

798. 1—1.

Arverési hirdetemény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 1898. évi 5868. számú végzésével Sipos Gábor ügyvéd által képviselt Kolozsvármegyei takarékpénztár felperes részére dr. Hamari Béla, Salamon András alperesek ellen 50 frt követelés és járul. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől 1898 évi november hó 23. napján lefoglalt 323 frtra becsült ingóságokra a Kolozsvár városi kir. járásbíró V. I. 449-2—898 számú végzésével az árverés elrendelvé, annak az alperes lakásán Kolozsvárt, fapiac-utcában leendő megtartására határidőül **1899. évi szeptember hó 2. napján délelőtt 9 órája** tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legelőbbet igényőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Felhívtnak mindazok, kik az előírozandó ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólírt kiküldőtnak vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdeteménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi augusztus hó 16. napján.

Pap Jenő
kir. bírósági végrehajtó.

SÁMSON JAKAB

férfi-szabó üzlete Kolozsvárt,

Beltorda-utca 2. szám (New-York palota mellett.)

Visszatérve külföldi tanulmány-utamról, üzletelhelyiséget nagybíbítottam és szövetraktáratam is nagy mértékben nagybíbítva kiegészítettem olyan különleges angol, francia, német és honi szövet-mintákkal, hogy a most bekövetkező sálsonra, a n. érd. közönség legmagasabb igényét is ki bírom elégíteni.

Videki megrendelések a legpontosabban teljesítenek, mintak kiválasztás végett bérmentesen küldetnek, és bármily ruhadarab beküldése után a megrendelt öltözék a legújabb divat szerint, pontosan és kifüggestalan elegáns csinnal lesz elkészítve.

Szives megkereséseket kér

793. 1—5.

Sámsón Jakab
férfi szabó.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari szállító, hangszergyáros, a Rákóczy-féle tárogató feltalálója.

Budapest, II. Lánchíd-utca 5. sz.

Hegedűk vonóval 3 fttól 15 forintig.
Mester-hegedűk vonóval 15 fttól 300 forintig.
Gordonkák vonóval 10 fttól 150 fttig.
Nagybőgők vonóval 30 fttól 100 fttig.
Fuvolák 2 fttól 100 fttig.
Szárnykürtök 14 fttól 20 forintig.
Czimbalomok 35 forinttól 300 forintig.
Rákóczy ősi magyar tárogató, szabadalmazva, 20 fttól 60 fttig.
Elpusztíthatatlan, kített erős hangú harmonikák, 3, 4, 5, 6, 8, 10 fttól 80 fttig.

Templomi és más zenekarok részére szükséges fuvó- és vonó hangszerek előnyös fizetési feltételek mellett legjutányosabb árban szállítanak. Harmonika árjegyzék külön kérendő.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

777. 2—12.

Olcó kerítések!

Olcó kerítések!

Haidekker Sándor

796. 1—5 sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára

Budapest, VIII. ker., Üllői-ut 48. szám.

Gyárt és szállít: gép- és kézi sodronyfonatokat, fűkés sodrony, pánthuzalt, erdők, vadaskertek, baromfi-udvarok, gazdasági telkek, kertek, gyümölcsösök, szőlők stb. bekerítésére **olcso árak** mellett. Nyaraló-, park- és erdőkerítések, valamint csinos és erős kiviteli kapukat és ajtókat vaskeretes sodronyfonat és kovácsolt vashál: ugyintén díszes virággy- és gyepkerítéseket és favédőkosarakat! Továbbá: a föld- és kavicsrostákat, szőlőbogyó rostákat, magtárolak-rostályokat, szikrafogókat, gabonaválasztó-hengereket, valamint régi választóhengernek új sodronyköpennyel való el látását. Rostaszereteket és fonatokat szelelőrostákba.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen. Jutányos és pontos kiszolgálás.

Kereskedő segéd,

ki a kézmű, rövid és gyapot-áru kereskedésben jártas, a magyar- és román nyelvet bírja

szeptember 15-ére kerestetik.

Ajánlatok — **Fuchs Nándorhoz** Gyulafehérvárra küldendők. 799. 1—2

Kun Mátvás

késműáru raktár és javítási műhely Kolozsvárt,
Belmagyar-utca 2. szám.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy **1864 óta fennálló** 795. 1—26

késes-üzletemet

a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg újonnan rendeztem be, egyidejűleg raktáratom dusan felszereltem, konyha, asztali és zsebkések, ollók, beretvák, kerti és méhészeti eszközökkel.

Továbbá nagy raktárt tartok kardok és vivőeszközökből és minden e szakmába vágó elő nem sorolt cikkekkel.

Mindenemű javításokat elfogadok és kifüggestalanul eszközölök.

Minden családnál szükséges egy varrógép,

azt pedig legjutányosabban csak

Bernáth E. Sándornál

(Vashid mellett)

Telefonszám: 412.

Lehet kis havi részletfizetésre úgy a vidékieknek, mint a helyben lakóknak venni!

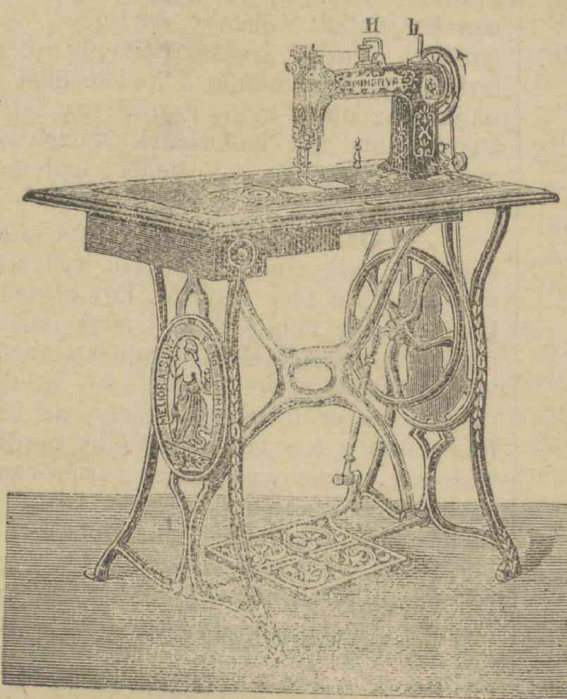
Raktáron van: **Singer, Medium, Titania, Heud és Neu Minerva, Howe, Cylinder, Láncozzemelő, Gritzner, kis- és nagy Körhajós, Kézi, Harisnyakötő** és a legújabb **Kézi himző-gép**, a melyen félóra alatt bárkit megantitok dolgozni!!

A régi gépet becsérelém!

A javításokat olcsón és gyorsan elkészítem.

516. 30—00.

Sürgőnyezim: **Bernáth gépraktár Kolozsvárt.**

Nagy raktárt tartok a mai kor igényeinek megfelelő fészű áruiban.

Első erdélyi fészű-gyár

Kolozsvárt, külszappan-utca 2.

Magyarországon egyedüli fészű-áru gyár!!!

Előállít mindennemű fészűáru készítményeket a legdiszesebb kiállítás-tól u. m. silkrot, elefántesont, gyöngyház szaruból készült legartósabb bontó és porfűsűkig.

Elvállal mindennemű javításokat és silkrot forrasztásokat. Az erdélyi részekben csakis egyedül készít.

Egy hajtű újratűztetése **5 kr.**

Helybeli, valamint vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesít

794. 1—20.

Simon László
fészűáru gyáros.

Hajtűk a legújabb francia divat szerint nagyválasztékban raktáron kaphatók.

Dunky fivérek

cs. és kir. udvari fényképészek.

Kitüntette: **London, Páris és más kiállításokon** disztinguált aranyérmekkel és érdemkeresztekkel.

Műtermeink vannak:

Kolozsvár, főtér 10. szám, a hol mindennap eszközöltetnek levételek.

Miskolcz, Városháztér 6. sz. és Deesen havonként egyszer előre hirdetett időben.

Elvállalunk mindenféle fényképeszeti munkákat, színes Platin, po czellán és üveg (ablakdíz, képeket, csoportok, épületek, tájképek, tervek, rajzok stb. levételeit. — Nagyításokat bármely új vagy régi fényképről egész életnagyságig a: általunk szokott tiszta és művészi kivitelben. 585. 10—10.

PÁLLÁN HENRIK
BILLARDASZTALOS

Wesselényi Miklós-utca 5. szám.

Raktáron kaphatók kész új és átalakított

Billiardok, kávéházi kasszák, dákók és labdák

és minden hozzátartozandó cikkek.

Felvállalom bármilyen billiard átalakítását, kisépreztését, teke-asztalt karambolra, karambol-asztalt teke-asztalra és mindkét játszmat e kétféle mandanell egy asztalra is alkalmazom. — E téren való szakértelmemet ezen a pályán 20 évi működésem tanúsítja. 781. 2—10.

— (Videki megbízásokra készséggel vállalkozom!) —

Csak fiatal embereket

érdekel tudni, hogy a

Párisi Dr. Boiton-féle

Injectio Oriental

már néhány nap alatt elmulasztja még a legrégibb és legelhanyagoltabb kifolyást is. Felesleges tehát Santait vagy Copaiát használni, mely csak a gyomrot rontja, de a bajt nem gyógyítja.

Kapható egyedül

Zoltán Béla

gyógyszertárában

Budapest, V., Nagykorona-utca 23.

Ára üvegenként 1 frt. 1.20 kr. előleges beküldésével frankon.

589. 25—30

SOLYMOSY ÉS TÁRSA BETÉTI-TÁRSASÁG

Sürgőnyezim: **Solymosy-gépgyár.**

gépgyár- és vasöntőde Kolozsvárt.

Telephon 186.

Készít legjutányosabb áron és legpontosabb kivitelben a mai legmodernebb igényeknek teljesen megfelelő: álló és fekvő **gőzgépeket** a legújabb és legkisebb káros térről működő dugattyus vezérművel; gőz- és szíjhajtású **szivattyukat, sajtókat, teljes szeszgyári-, malom és téglagyári berendezéseket, gőz-kazánokat, vízi-kerekeket- és turbinákat; valamint mindennemű gazdasági gépeket, u. m.: eséplőgépet, járgányokat, rostákat, Trieureket, szecskavágókat stb.**

Különös figyelembe ajánljuk úgy a t. gazdáknak, mint kereskedőknek **nagyban gyártott**

ekéinket,

különböző gazdasági, kereskedelmi és épület öntvényeinket, u. m.: **oszlopokat, csigalépesőket stb. stb.**

Mindennemű gépek és géprészek **javitását** a legjutányosabb áron és teljes megelégedésre eszközöljük.

Összes általunk szállított munkánkért legmárcsabb menő jótállást vállalunk el.

Tervezettől és költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Szives pártfogásukat kéri

151. 44—*

SOLYMOSY és TÁRSA betéti-társaság.